

DECISIÓ DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA PRESENTADA EN MATÈRIA DE SEGURETAT I PROTECCIÓ (GUÀRDIA URBANA)

TRAMITACIÓ

- El 5 de juny de 2019 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava el seu desacord amb l'actuació d'uns agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona.
- La síndica de greuges va admetre a tràmit la queixa, ja que reunia els requisits reglamentaris, i va designar l'assessora corresponent perquè instruís l'expedient.
- La comprovació del fet presumptament greujós ha comportat, en síntesi, l'estudi de les circumstàncies concurrents, l'anàlisi de la normativa aplicable i l'observació de si s'havien aplicat els principis de bona Administració per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat. Amb aquesta finalitat, aquesta Sindicatura ha dut a terme les accions següents:
 - El 28 de juny de 2019 va demanar informe a la Tinència d'Alcaldia de Prevenció i Seguretat per tal de conèixer la possibilitat de mantenir una entrevista amb la persona promotora de la queixa amb la finalitat de valorar possibles accions comprovadores dels fets que enuncitava i, si aquesta es produïa, conèixer el seu resultat.
 - El 18 de desembre de 2019 es va rebre l'informe de la Tinència d'Alcaldia de Prevenció i Seguretat en què es donava resposta a la demanda de la síndica de greuges.
- El 5 de febrer de 2020 l'assessora, a partir de la documentació oficial aportada per la persona interessada, la informació facilitada per l'òrgan municipal i l'anàlisi dels fets, va emetre un informe proposta amb les consideracions següents.

CONSIDERACIONS

Descripció de la queixa

El promotor de queixa manifesta que viu al carrer Gran de la Sagrera davant de la caserna de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) del Districte de Sant Andreu. Explica que fa un temps que es va prohibir als agents de la GUB aparcar els seus vehicles particulars dins del parc, motiu pel qual els estacionen a la via pública i en algunes ocasions en situació d'infracció.

Relata que el diumenge dia 2 de juny de 2019, quan intentava accedir a la seva plaça de pàrquing en un edifici privat, un cotxe particular propietat d'un agent de la GUB, envaïa bona part del gual, i a l'altre extrem del gual, un cotxe patrulla de la GUB també envaïa part de l'accés al pàrquing. Explica que en fer la maniobra d'entrada va donar un lleuger cop al para-xocs del primer vehicle, sense que s'apreciessin danys. Segons diu, en aquell moment se li va acostar un agent de la GUB de paisà, amb un casc a la mà, i li va dir que havia tocat el vehicle d'un company seu. Aquest agent es va anotar la matrícula del seu vehicle a la mà, amb un bolígraf.

Manifesta que quinze o vint minuts més tard, va sonar l'interfon de casa seva i demanaven per ell, de part de la GUB, en un to peremptori d'autoritat. En demanar què volien li van respondre que havia donat un cop a un cotxe, a la qual cosa ell diu haver contestat que passaria el *parte* a l'asseguradora.

Indica que l'agent en qüestió va accedir al seu immoble i va estar força estona picant el timbre fins que el ciutadà va desconnectar el llum. En aquell moment, va continuar

picant a la porta amb el puny i de forma insistent, i advertint-li que li donaven una darrera oportunitat i que s'estava complicant molt la vida.

Explica que es va mantenir en la seva decisió de no obrir la porta del seu domicili i, en amenaçar amb trucar als Mossos d'Esquadra, l'agent de la GUB va marxar.

Segons diu, aquesta situació li va generar estrès a ell i als membres de la seva família, entre els quals es troba el seu fill menor d'edat.

Acudeix a la Sindicatura per demanar que s'esclareixin els fets i el seu responsable, i aporta documentació fotogràfica i un àudio que recull l'episodi de la trucada a la porta del domicili.

Posició municipal

L'informe municipal dirigit a la síndica indica que, arran de la queixa, la Unitat de Deontologia i Afers Interns de la Guàrdia Urbana (UDAI) va obrir un expedient informatiu per a l'aclariment dels fets. Segons diuen, es va contactar telefònicament amb el promotor de la queixa per tal d'ampliar la informació.

A continuació assenyalen que van citar a declarar l'agent implicat, testimoni dels fets. Segons expliquen, l'agent va manifestar que va observar com es va produir l'accident de trànsit i en veure que el causant baixava del cotxe a comprovar si hi havia danys però, tot i haver-n'hi, volia marxar del lloc sense deixar cap dada, llavors l'agent es va identificar amb l'objectiu que el causant de l'accident facilités les dades oportunes per poder complimentar el comunicat d'accident amb l'altra part.

Expliquen que, segons l'agent, el promotor de la queixa, en un to fora de lloc i escridassant, es va negar a facilitar les dades, motiu pel qual l'agent va prendre nota de la matrícula del vehicle i, posteriorment, la va facilitar al propietari de l'altre vehicle, també agent de la GUB, i va comunicar els fets observats al caporal de servei.

Informen que, continuant amb les gestions, la UDAI va citar a declarar el caporal, que va manifestar haver estat informat per l'agent actuant sobre els fets que havia observat i dels quals havia estat testimoni.

Manifesten que, un cop fetes les comprovacions, va intentar contactar amb el propietari del vehicle per tal de parlar i reconduir la situació amb l'objectiu que d'ambdues parts confeccionessin un comunicat d'accident amb danys materials. Segons diuen, tot i que el promotor de la queixa no va obrir la porta en cap moment, va sentir clarament com manifestava, escridassant des de l'interior, que presentaria una denúncia contra la GUB davant la Regidoria.

Assenyalen que el caporal va informar que el fet de negar-se a facilitar les dades en trobar-se implicat en un accident de trànsit estava recollit al Reglament general de circulació i podia ser denunciat.

A continuació manifesten que, atès que va persistir a no facilitar les dades, el caporal va informar verbalment de la denúncia.

Finalment, la UDAI conclou que no hi ha cap prova sobre un presumpte il·lícit o infracció administrativa amb recorregut disciplinari i, consegüentment proposa l'arxivament de l'expedient informatiu.

Normativa aplicable

L'article 103 de la Constitució espanyola estableix que l'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al dret.

L'article 18.2 de la Constitució espanyola consagra la inviolabilitat del domicili.

L'article 10.2 b) de la Llei 16/1991, de les policies locals, pel que fa a les relacions amb la comunitat, diu que els policies locals han d'observar en tot moment un tracte correcte i esmerçat amb els ciutadans, als quals han de procurar auxiliar i protegir sempre que les circumstàncies ho aconsellin o siguin requerits, i proporcionar-los informació completa i tan àmplia com sigui possible sobre les causes i la finalitat de totes les seves intervencions. L'article 50.a) del mateix text legal considera com a falta lleu la incorrecció envers els superiors, els companys, els subordinats o els ciutadans.

El Reial Decret 1428/2003, que aprova el Reglament general de circulació, disposa les obligacions dels usuaris de la via implicats en un accident de circulació.

L'article 77.5 de la Llei 39/2015 disposa que els documents formalitzats pels funcionaris als quals es reconeix la condició d'autoritat i en què, observant-se els requisits legals corresponents, es recullin els fets constatats per aquests, fan prova d'aquests a excepció que s'acrediti el contrari.

Valoració i conclusions

El ciutadà acudia a la síndica per mostrar la seva disconformitat amb l'actuació d'uns agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) que, davant la negativa a facilitar les seves dades com a implicat en un accident en què es van ocasionar danys a un altre vehicle, s'havien presentat al seu domicili per intentar contactar amb ell, i havien persistit intensament en el seu intent.

El Reial Decret 1428/2003, que aprova el Reglament general de circulació, a l'article 129.2 f) determina l'obligació de tot usuari de la via implicat en un accident de circulació de comunicar, en tot cas, la seva identitat a altres persones implicades en l'accident; quan únicament s'hagueren ocasionat danys materials i alguna part afectada no hi fos present, hauran de prendre les mesures adequades per proporcionar el seu nom i adreça, bé directament o, si no és possible, per intermèdi dels agents de l'autoritat.

Aquest mandat legal no va ser atès pel promotor de la queixa, que, després de comprovar que havia ocasionat danys a un altre vehicle, va optar per no facilitar la informació necessària al seu titular, conducta aquesta que resulta reprobable. Això no obstant, aquests fets van ser observats per un agent de l'autoritat que el va compel·lir a complir amb la seva obligació. Davant de la negativa del promotor de la queixa, l'agent va prendre nota de la matrícula del seu vehicle.

Es va donar la circumstància que el vehicle que havia resultat afectat era el vehicle particular d'un altre agent de la GUB. Després de comprovar les dades del titular del vehicle que va participar en l'incident, els agents municipals es van presentar en el seu domicili amb la finalitat de confeccionar el corresponent comunicat d'accident.

El promotor de la queixa no va obrir la porta d'accés a la finca, i es va mantenir així en la seva posició inicial de negar la informació als agents. Entén la síndica que, arribat aquest moment de manca de col·laboració del ciutadà, i atès que els fets havien estat observats per un agent de l'autoritat, la forma de procedir era la de formular la pertinent denúncia, cosa que hauria permès aconseguir la finalitat pretesa. Actuació aquesta que està emparada pel Reial Decret 1429/203 a l'article 129.2.f) (...) *per a proporcionar el seu nom i adreça, bé directament, bé, en el seu defecte, per intermedis dels agents de l'autoritat.*

Finalment, els agents van tenir accés a la informació relativa al titular del vehicle que va ocasionar l'accident i es van dirigir al seu domicili, on van romandre més de cinc minuts polsant el timbre de forma persistent i colpejant la porta, sense aconseguir l'objectiu que s'havien proposat.

El promotor de la queixa va aportar un àudio en què es poden apreciar els fets descrits en el paràgraf anterior. Malgrat això, sorprèn a aquesta Institució el fet que la UDAI no citi ni faci una valoració d'aquesta prova en l'informe que facilita a la Sindicatura, i només es limiti a recollir el testimoni de l'agent que va actuar, que no descriu la totalitat de les circumstàncies que recull l'àudio.

A l'àudio es pot escoltar com els agents demanen que obri la porta i, després de polsar el timbre durant gairebé dos minuts de forma intermitent, ofereixen una darrera oportunitat a l'interessat perquè obri la porta. A continuació premen novament el timbre de l'habitatge durant setze segons ininterrompudament, moment en què l'interessat amenaça amb avisar els Mossos d'Esquadra. Seguidament, els agents l'informen, quatre vegades, que s'estava complicant molt la vida, i alhora continuaven colpejant la porta. Finalment, a l'àudio es pot escoltar un agent dient: "pues nada caballero, le paso a denunciar. Y por varios motivos, además. Usted mismo". Finalment es va formular la corresponent denúncia.

Entén aquesta Sindicatura que l'actuació descrita té una afectació directa sobre el dret a la inviolabilitat del domicili reconegut constitucionalment, ja que amb ella es va violentar la família en el seu domicili privat, sense que es donessin les circumstàncies que justificuessin la mesura adoptada. L'agent actuant, com a policia administrativa, està investit de l'autoritat necessària per denunciar els fets observats i aconseguir la finalitat pretesa amb una actuació proporcional.

Segons el parer de la síndica, l'actuació objecte d'aquesta queixa podria ser desproporcionada i injustificada, tant per la finalitat que perseguia com pel resultat obtingut. No hem de perdre de vista que aquesta actuació tenia l'origen en un incident de trànsit entre particulars en què no es va veure implicat cap vehicle policial, i el seu objectiu era el de confeccionar, també entre particulars, un comunicat d'accident amb danys materials.

Aquesta Sindicatura té com a missió valorar si s'ha produït un greuge i, considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació de la Guàrdia Urbana no ha estat apropiada.

I, per tant, emeto la següent

DECISIÓ

- Estimar la queixa perquè s'observen indicis d'una actuació desproporcionada i injustificada per part dels agents de la GUB actuants.

- Recomanar a la Guàrdia Urbana que estudiï la prova presentada per la persona denunciada, als efectes de valorar si l'agent ha actuat d'acord amb l'exemplaritat que exigeix el codi d'ètica policial.

Aquesta decisió es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 26 de febrer de 2020